

Verksamhetsberättelse 2014

Kretsar och medlemmar

Det totala medlemsantalet under 2014 var 7 867. Hela 1 422 fler än 2013! Denna kraftiga uppgång är mest tack vare värvar-teamet från rikskansliet som i år arbetat framför allt i Falun och Borlänge med omnejd.

Krets	Antal 2013	Antal 2014	Förändring	%
Borlänge	877	1 423	546	62,3
Falun	1 683	2 344	661	39,3
Folkare (Avesta)	376	375	-1	-0,3
Gagnef	210	245	35	16,7
Hedemora	323	318	-5	-1,5
Leksand	370	403	33	8,9
Malung-Sälen	308	317	9	2,9
Mora	496	528	32	6,5
Orsa	274	290	16	5,8
Rättvik	385	380	-5	-1,3
Säter	205	281	76	37,1
Vansbro	183	178	-5	-2,7
Västerbergslagen	603	637	34	5,6
Älvdalen	152	148	-4	-2,6
Dalarna	6 445	7 867	1 422	

Länsförbundets styrelse

Länsförbundets och styrelsens roll är i huvudsak att vara en aktör i det regionala miljöarbetet och stöd/samordnare för länets kretsar och nätverk.

Styrelsen består av kretsrepresentanter plus ordförande. Styrelsen har haft sex protokollförda styrelsemöten; i januari, mars, maj, augusti, oktober och december. Dessutom har styrelsens arbetsutskott och styrgruppen för det regionala kansliet haft flera möten.

Länsförbundets styrelse:

Ulla Magnusson
Gun Kallur
Margareta Wikström
Johan Hallberg

Dala-Järna
Rättvik
Rättvik
Hedemora

ordförande, Au
kassör

Anders Claesson	Orsa	
Ulf Jernberg	Mora	vice ordförande, Au
Ingela Källén	Malung-Sälen	
Annika Varghans	Leksand	
Bengt Ehnström	Vansbrobygden	
Jessica Brännkärr	Vansbrobygden	Au
Pelle Florell	Gagnef	Au
Torbjörn Thalin	Borlänge	
Gunilla Roos	Falubygden	Au
Karin Stigsdotter	Säter	
Maria Danielsson	Västerbergslagen	
Jimmy Skord	Älvdalen	
Vakant	Folkare	
Vakant	Fältbiologerna	

Revisorer: Kjell Bergkvist (sammankallande) och Göran Wilhelmsson, båda Borlänge. Revisorssuppleanter Claes Hellqvist från Stjärnsund och Kristina Harsbo från Falun. Valberedning: Bertil Helmersson (sammankallande) Malung-Sälen, Mattias Ahlstedt Falun, samt en vakant plats.

Länsförbundets kansli och konsulenter

Margareta Wikström och Lillian Lundin Stöt har varit deltidsanställda som länskonsulenter på länskansliet, som ligger i Tingshuset i Mora (bilden). Under året har även Ylva Grudd och Åsa Ringström varit anställda för projektet Lokal mat och energi och Kristina Persson har varit medhjälpare på kansliet.

Länskansliet fungerar som spindeln i nätet i informationsspridning mellan styrelsen, kretsarna, riksföreningen, regionala myndigheter och organisationer, media m.fl. Länskansliet ansvarar också för projektansökningar och genomförande, marknadsföring och opinionsbildning.

Föreningsutveckling

Den årliga adresslistan för styrelserna i kretsar och länsförbund i Dalarna gjordes i år som en utskrift från medlemsregistret och mailades ut. Flera kretsar fick hjälp att uppdatera sina uppgifter över styrelseledamöter i medlemsregistret. En separat adresslista med kontaktuppgifter till media, Studieförbundet och hur man lägger in gratis evenemangstips distribuerades också till kretsarna. Vi har även uppdaterat listan med kontaktuppgifter till andra miljö- och naturorganisationer och myndigheter. Kalendarium i form av Bra att ha-datum är ett annat hjälpmedel som länskansliet bistår kretsarna med varje år.

Kansliet har hjälpt flera kretsar med utskrift av etiketter och att lägga in arr. i Aktivitetskalendern. Vi har mailat resp. skickat ut välkomstbrev till nya medlemmar i Dalarna och under hösten även till Gävleborgs nya medlemmar. Sändlistor i e-postsystemet har uppdaterats.

Kretsträffen i januari hölls i Dala-Floda och hade tema valet.

Vi lade ut uppdrag om hjälp till Trädgårdsmässan, Wordpress, kassör, utveckla resp. översätta www.dalaekoguide.se på www.volontarbyran.org

Riksföreningens ledarutbildning i Gävle ställdes tyvärr in, men anmälda Katrin Lohed Söderman deltog istället i Natursnoksledarkursen. Mattias Ahlstedt går den mer omfattande diplomutbildningen i ledarskap.

Arbetet med att utarbeta en medlemsenkät har påbörjats i samarbete med Studieförbundet.

På förekommen anledning antog styrelsen en policy för uttalanden från nätverk och enskilda medlemmar.

Riks värvarsteam har jobbat i Falun-Borlänge och påbörjat sitt arbete i Mora-Orsa-Rättvik.

Regionala kanslier

Inför bildandet av regionala kanslier i landet har Au träffat delar av Gävleborgs länsförbunds styrelse vid flera tillfällen. En styrgrupp bestående av Ulla Magnusson, Ulf Jernberg, Stefan Persson och Ann Horn har bildats. Två möten med styrgrupp och länskanslist har hållits. Styrgruppen har startat en grupp på Naturkontakt.

Den årliga träffen för länskanslianställda hölls i Mora under 3 dagar. Då diskuterades bl a regionala kanslier, globala frågor, kompetens i sakfrågor, behov av hjälp från rikskansliet, stöd som ges till kretsar från länskanslier idag, erfarenhetsutbyte, tips om hur söka pengar och utbildningsportal på Naturkontakt. Det blev även en utflykt till Alderängarnas naturreservat.

Studiefrämjandet

Länskansliet har vidarebefordrat alla kretsars program som för-rapportering av kulturarrangemang till Studiefrämjandets avdelningar. Om listorna skickas in ger de ett bidrag på 100 kr/aktivitet till tryck av program, annonsering etc.

Studiefrämjandet medverkade på kretsträffen och presenterade studiematerial bland annat. De har även hjälpt oss med lokaler, affischer och kopiering.

Informationskanaler

Medlemstidningen Dala-Natur har getts ut med 5 nummer under året under en ny redaktörs ledning; Cecilia Hagen-Nilsson. 5 nummer av Dala-Natur e-nyhetsbrev har också layoutats och mailats ut till alla medlemmar med kända e-postadresser. Kansliet kommunicerar även via sändlistor till olika nätverk och intressegrupper.

Lillian sköter hemsidan <http://dalarna.naturskyddsforeningen.se>. Länsförbundets Facebook-sida www.facebook.com/naturskyddsforeningen.dalarna sköts nu av flera redaktörer, bl a Anja Lenner i Borlänge och har ca 300 följare. Flera kretsar har också skaffat Facebook-sidor under året.

Naturkontakt har använts för intern informationsspridning, mest i form av artiklar från arrangemang. Länsförbundets styrelse har en egen mapp i Naturkontakt där protokoll och andra dokument läggs ut.

En viktig informationskanal är allmänna media, se nedan sammanställning över vår medverkan där.

Länsstämman

Länsstämman hölls i Leksand i april. Christer Borg, mycket engagerad i vattenfrågor, var riksstyrelsens representant. Stämman antog ett uttalande om varg. Efter stämman njöt deltagarna av lunch från Rältagården och en utflykt till Lugnet/Barkdals naturreservat under ledning av Åsa Rydell.

Våra miljöpriser

Naturskyddsföreningen Dalarnas positiva miljöpriser gick i år i solens tecken. Stora Lyckosparken gick till Sollerö skola och Lilla Lyckosparken till Svesol. Miljösvikarpriset gick till Igrene AB. Motiveringar:

Sollerö skola

För sitt mångåriga, entusiastiska arbete med att odla och plocka bär till sin egen skolmat, vakta grodor, jaga energitjuvar och mycket mera. Eldsjälar bland personal, föräldrar och elever håller de ekologiska odlingarna igång år efter år. En härlig förebild och inspiration för alla skolor!

Svesol

För att ha utvecklat ett företag som satsar på solen – vår bästa och renaste energikälla. Långsiktigt, miljövänligt och framtidssäkert. Sol till värme, sol till el – kommer alla till del!

Igrene AB

För de bisarra planerna på att försöka utvinna fossil gas och olja ur Siljansringen. Helt passé. Dags att tänka ”beyond oil” och satsa på hållbara ideér för framtiden!

Riksstämman, länsordförande- och höstkonferens

Riksstämman och anslutande nätverksträffar hölls i år i Örebro. 14 personer från Dalarna deltog.

På vårens länsordförandekonferens representerade Ulla Magnusson. På hösten deltog även Ulf Jernberg. Det pratades det mycket om valet samt organisationsförändringen med regionkanslier och nätverk.

Aktiva från Dalarna deltog även i höstkonferensen, tema skola, och nätverksträffar i anslutning till den.

Ekonomi

Se bifogade handlingar.

Länsförbund och kretsar får som tidigare återbärning från medlemsavgifterna. För verksamhet, anställd personal etc. får projektmedel sökas från riksföreningen och externa finansiärer.

Från Landstinget beviljades vi Folkrörelsebidrag, från Leader Dalälvarna bidrag till projektet Lokal mat och energi kring Siljan och från Energiintelligent Dalarna medel till åtgärder som rimmar med Dalarnas klimat- och energistrategi. Från riksföreningen fick länsförbund och kretsar bidrag till fortsatt länskansli, valarbete, Framtidsveckan, Dala Ekoguide och Natursnokar. Dala Ekoguide har även fått stöd från Falu och Borlänge kommuner samt Coop. Däremot blev det avslag på ansökan till länsstyrelsen och Region Dalarna.

Mycket tid har lagts på att redovisa gamla projekt, främst för det nationella skogsnätverket.

Valet

Vi lade ner mycket jobb på att få länets riksdagskandidater att svara på riks enkät för att bli miljömärkta. I Dalarna klarade 29 kandidater miljömärkningen, dock ingen från S, Fp, Kd eller Sd. Tillsammans med Falukretsen ordnade länsförbundet en politikerutfrågning i Falun med lokala företrädare för partierna i Falun och några av de miljömärkta riksdagskandidaterna.

Mikael Karlsson, tidigare riksordförande i Naturskyddsföreningen, var utfrågare. Hela evenemanget filmades av Studieförbundet och finns att se på <http://bambuser.com/v/4886698>. Tyvärr krockade detta med Svenskarnas Partis torgmöte vilket ledde till att vi fick byta plats(!) och de tog all mediabevakning.

Lokala valenkäter genomfördes i Falun, Borlänge, Vansbro, Orsa och Mora. I Avesta ordnades en politikerutfrågning om miljögifter.

Omställning

Under Framtidsveckan ordnade Naturskyddsföreningen en föreläsningsturné med Björn Forsberg om

Omställningens Tid i Ludvika, Borlänge och Mora samt föreläsning med Johan Ehrenberg om Solrevolutionen i Mora. Morakretsen arrangerade även två bildvisningar från en Fairtrade-farm i Ghana och rättvisefika.

Stellan Tengroth föreläste om Tillväxtens dilemma i Borlänge, Mora och Vansbro.

Anton Grenholm och hans bror har författat Rapporten Grön ekonomi. Länskansliet spred länken till rapporten och information om föreläsningen som hölls i Falun.

Djur och natur

Naturvänliga Veckan är ett nytt grepp för att få fler att göra praktiska, naturvårdande insatser. I år var temat grodor och paddor och vi använde det temat på Dalarnas Trädgårdsmässa bl a.

Bland annat guidades under Fågelskådningens Dag, Naturnatten och De Vilda Blommornas Dag. Föreningen har deltagit i fler möten om den planerade geoparken Meteroum i Siljansringen.

Kansliet skickade ut ett erbjudande till SFI-elever, ensamkommande flyktingbarn och invandrarföreningar om gratis naturguidning: Lär känna naturen i Dalarna. Mesud Djangoi guidade grupper i Leksand, Älvdalen, Rättvik, Mora och Orsa samt på Naturum. Totalt 8 tillfällen med ca 100 personer.

Resultatet från riks naturvårdsenkät i kommunerna spreds regionalt.

Klimat & Energi

Margareta Wikström är ansvarig för klimatnätverket i Dalarna.

Lillian deltog i ett nationellt klimatuptaktsmöte på distans. Kampanjen Klimatmaxa har spridits regionalt.

Den nationella cykeldagen genomfördes i Mora. Där kunde man göra quiz, prova elcykel, cykelvagn m.m. Värvarsteamet fanns med under Cykel-Vasan och värvade 12 st.

Länsförbundet ingår i nätverket kring Energiintelligent Dalarna som haft flera möten och ett seminarium med tema transporter under året. Bl a fick vi vara med i planeringsgruppen för nästa års seminarium som ska handla om konsumtion.

I projekt Lokal mat och energi kring Siljan ordnades studieresor till sol- och vindkraftsparken i Katrineholm samt till Svesol utanför Gagnef.

Länsförbundets spred insamlingen av underskrifter till Radikalisera klimatpolitiken.

Skog

Mattias Ahlstedt är ansvarig för länets skogs nätverk. Två träffar har hållits under året, i april och november. En mindre skogsgrupp har också träffats flera gånger under året. På det nationella möte 5-6 april deltog Mattias Ahlstedt och Kristina Hallin.

I Skogsstyrelsens lokala sektorsråd för miljömålet Levande skogar har våra representanter varit Richard Holmqvist (södra) och Lars Nicklasson (norra). Lars representerar även föreningen i skötselrådet för Fulufjället.

Dalarna, Gävleborg och Uppsala länsförbund har en referensgrupp som stöttar Naturskyddsföreningens representant i skötselrådet för Färnebofjärdens nationalpark Stig Holmstedt. Gruppen har haft ett möte i Gävle där Maggan representerade föreningen.

Ore Skogsrike

Naturskyddsföreningen vädjade till Naturvårdsverket att skydda Brännvinsberget, Ore i Rättviks kommun, från avverkning.

Vildmarksriket

Området ligger i gränslandet mellan Mora, Vansbro och Leksands kommuner. Reservatsbegäran har skickats in för delar av Vildmarksriket som hotats av avverkning, bl a Grosjön i Mora. På seminariet om Vildmarksriket i fält, deltog Bengt, Ulla, Maggan och två till från föreningen. Testtytor för olika typer av hyggesfritt skogsbruk: natur- och kulturmetoden, schackrutor m.m. Bonnie har varit med i planeringen. En del positivt på gång, flera reservat på gång.

Gyllbergens skogsrike

Skogsområde i Borlänge, Ludvika och Gagnef. Ludvika kommun har sagt ja till vindkraft på Orrberget och även mark- och miljödomstolen har beslutat det. Länsförbundet överklagade till mark- och miljööverdomstolen, som beslutat att inte ompröva beslutet.

Dalarnas Naturvårdsråd och lokala naturvårdsberedningar

Föreningen representeras av Bengt Ehnström med Richard Holmqvist som ersättare. Länskansliet spred inbjudan till de lokala naturvårdsberedningarna som Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen ordnar.

Ny skogspolitik

Knappt 40 engagerade medlemmar samlades i Borlänge för att höra om Naturskyddsföreningens förslag till ny skogspolitik. Riksordföranden Johanna Sandahl berättade bland annat om hur riksstyrelse och kansli jobbar gentemot politikerna. Skogshandläggaren Malin Sahlin föreläste mycket kunnigt om rapporten Ny vår för skogen och svarade på en massa frågor. Det blev också diskussion hur det lokala skogsarbetet kan kugga i riks arbete.

Kurs i hyggesfritt skogsbruk

Kretsen i Malung-Sälen arrangerade en kurs i hyggesfritt skogsbruk enligt Lübeckmodellen som länsförbundet hjälpte till att sprida. 20 deltagare och artiklar i Mora Tidning och Dala-Demokraten.

Bevara barnens skogar/Skogen som klassrum

Fortbildningen Skogen som klassrum har genomförts i Hedemora.

Övrigt skog

Möte med Skogsstyrelsen.

Länsstyrelsen hade en träff "Hållbara landskap" 10 januari bl a om skogsskyddsstrategin, utvärdering och hur gå vidare? Maggan, Bengt Ehnström och Anders Janols höll presentationer.

Skogsupprop om mer pengar till skydd av skog. Utdrag ur brevet: Vi anser att staten skyndsamt måste tillskapa mer resurser för skydd av skogsmark. Båda parter måste ta det ansvaret. Det allmänna genom mer skattemedel. Skogsnäringen genom hänsyn och avsättningar som krävs för att skogsvårdslagens portalparagraf skall uppfyllas.

Länsförbundet har polisanmält flera körskador, men de lämnas tyvärr utan åtgärd.

Bergvik Skog förlorade sitt FSC-certifikat efter att Naturskyddsföreningen skickat in klagomål, bl a för en avverkningsanmäld nyckelbiotop i Rättvik.

Skogsriket. Landshövdingen bjöd in kommunfullmäktige i Dalarna att bli guidade av Stora Enso. Vi blev inte inbjudna och har protesterat mot det, direkt till landshövdingen och i en debattartikel.

Ulf Jernberg deltog i invigning av Sveaskogs ekopark Fjätälven i Särna.

Vindkraft

Vindkraftsmöte 17 januari med bl a Borta med vinden från Vansbro, Svartnäs-gruppen, Maggan deltog angående Ore skogsrike bl a.

Tillsammans med Gävleborgs länsförbund, riks och Studieförbundet arrangerade vi en vindkraftshelg med studiebesök och seminarium i Jädraås.

Jordbruk & livsmedelsförsörjning

Anders Munters är ansvarig för föreningens jordbruksnätverk i länet. Anders och hand fru Gunilla deltog på den nationella mat- och jordbruksnätverketräffen i Stockholm.

Pelle Florell är föreningens representant i länsstyrelsens partnerskap för landsbygdsprogrammet och de har haft ett möte.

Anja Lenner och Elina Carlbom har arbetat entusiastiskt med att ta fram en konsumentguide för ekologiska produkter i Dalarna, Dala Ekoguide. Hittills är ca 80 aktörer med och hemsidan www.dalaeoguide.se samt boken har börjat layoutas.

Torbjörn Thalín deltog på länsstyrelsens betesseminarium.

Lokal mat och energi kring Siljan

Projektet har mobiliserat och stöttat odlingsgrupper och energigrupper i Leksand, Rättvik, Mora och Orsa, tagit fram statistik om lokal köpkraft i området runt Siljan samt anordnat en konferens om matsäkerhet. Det har även hållits flera inspirationsmöten för att uppmuntra till odling.

Kretsarna deltog på flera av de lokala arrangemangen under Dalarnas Skördemarknad. Rapporten för Matlandet Dalarna "Vi unnar varandra framgång" spreds.

Länsförbundet deltog med en monter på Dalarnas Trädgårdsmässa. Besökarna bjöds på nässelkex, naturquiz, naturvänliga tips, bildspel om tillsammansodling, Grodans år m.m. Knappt 20 nya medlemmar värvades.

Ängar och slätter

Pelle Florell fortsätter ingå i juryn till länsstyrelsens Årets

ängsbrukare. I år gick priset till Källslättenföreningen. Alla slätteraktiviteter i länet sammanställdes i ett pressmeddelande. Inbjudan till slätterkursen i Orsa spreds i länet. Problemet med slätter av artrika vägkanter vid fel tidpunkt och utbredningen av lupiner har diskuterats.

Vi svarade mycket kritiskt på riks remiss för policyn om GMO och genteknik.

Vatten

Föreningens representant i Vattenråd Dalarna är Torbjörn Thalín och ersättare Jimmy Skord. Vattenråd Dalarna har haft möten, bl a om höga vattenstånd, där Torbjörn Thalín representerat föreningen.

Länskansliet har spridit info om ändring av områden för utvidgat strandskydd, s k LIS-områden, som planeras.

Lungsjöån

Vi fortsatte att jobba för Lungsjöå-områdets skydd. Vi fick hjälp av riks jurist att skriva ett yttrande om utbyggnaden av Närboströmmen i Lungsjöån till mark- och miljödomstolen. Därefter har vi skrivit ytterligare ett yttrande.

Miljögifter

Kemikalienätverket Falun-Borlänge under ledning av Anja Lenner och Elina Carlbom har haft flera träffar under året. De båda har även gått kemikalienätverkets utbildning för utbildare. På den nationella Kemikalienätverksträffen i Stockholm deltog Anja Lenner och en nybliven medlem.

Giffri förskola

Vi ordnade en välbesökt kväll om Giffri förskola i Borlänge med föreläsning av Ylva Grudd, Borlänge och Falu kommun samt Ängsklockans förskola. Åtgärdsförslagen för giffri förskola spreds. Lillian har föreläst för allmänhet och förskolepersonal i Leksand 3 gånger samt i Ludvika och Rättvik.

Kemikaliebantarna

Via en studiecirkel på distans har hushåll i Dalarna fått kemikaliebantar-uppdrag via mail. Under året har de fått uppdrag inom bygg & inredning (testa om PVC-golv), städning (mormor style, husmorstips) och textilier (kolla var 10 plagg är tillverkade och vårstada garderoben – secondhand, klädbytdagar, gör om etc). Tillsammans med uppdragen om mat, hygienprodukter och plastbantning har hushållen fått 6 uppdrag. Flera deltagare vittnar om gjorda reflektioner och ändrat beteende. Resultaten sammanställdes i en rapport på hemsidan.

Makt, plast, gift och våra barn

Ethel Forsberg lockade 170 personer till Falun på föreläsningen om sin bok.

Handla Miljövänligt

Kontaktperson för Handla miljövänligt i länet har varit Lillian Lundin Stöt.

Klädbytdagen

I Mora x 2, Orsa och Falun ordnades klädbytdagar i april. Ludvika genomförde sin tidigare. Stefan Westerling och Daniel Stor, som studerar Design av digitala medier på Högskolan Dalarna, gjorde som examensarbete en animerad kortfilm inspirerade av Naturskyddsföreningens miljöarbete.

MAKT, PLAST, GIFT & VÅRA BARN
en föreläsning av Ethel Forsberg
- med 9 år som generaldirektör för
Kemikalieinspektionen

9 oktober kl 19-21
Lugnetgymnasiets aula i Falun
Kostnadsfritt
Ekologisk frukt i pausen

För ytterligare information mejla
kemikatverket@gmail.com eller ring 073 586 1917

I samarbete med:
Falun Naturskyddsföreningen Dalarna Studiefrämjandet

Miljövänliga Veckan – ekofrukt

Den regionala upptakten inför veckan hölls i Grangärde tillsammans med Gävleborgs länsförbund. Den innehöll bl a ett studiebesök på Grangärde Musteri och församlingens tillsammansodlingar. Det blev två nya aktiva till Västerbergslagskretsen tack vare upptakten!

Under veckan gjordes bl a butiksundersökningar, utställningar, provsmaking, föreläsningar och filmvisningar. Vansbro: jordpäronsfesten och butiksundersökning. Falun många aktiviteter och bra media. Bjursås: i butik och skolfika. Butiksundersökning i Malung-Sälen hela hösten. Säter stod utanför Coop och delade ut russin bl a. Mora: föreläsning Byt till eko,

utställning på bibblan, butiksundersökning. Orsa butiksundersökning. Länskansliet gjorde ett utskick till Dalarnas ekobönder om vår kampanj Byt till eko och Dala Ekoguide.

Bra Miljöval butik

Revisionsbesök gjordes på de Bra Miljöval-märkta Willys-butikerna i länet.

Rovdjur

Kontaktperson för rovdjursnätverket har varit Lennart Embro. Han sitter i Dalarnas viltförvaltningsdelegation som naturvårdens representant, d v s för Naturskyddsföreningen, Dalarnas Ornitologiska Förening och Rovdjursföreningen. Ersättare är Asinja Holma från Rovdjursföreningen.

Två regionala rovdjursnätverksträffar har hållits. Länsförbundet lämnade remissvar på förvaltningsnivåerna för björn och varg och Ulla skrev en debattartikel inför stundande vargjakt.

Torbjörn Thalín och Kristina Hallin har representerat föreningen på länsstyrelsens lodjursmöten.

Vi hade en monter på skog-, jakt- och fiskemässan som flyttat från Grönklitt till Falun. Värvarteamet bemannade och värvade 12 st.

Referatet från Gävleborgs kretskonferens med rovdjurstema spreds även i Dalarna.

Vi förberedde för en kurs i spårning och att förebygga illegal jakt och utrotning av vilda arter tillsammans med APU, men den blev inställd p g a för få anmälda. Nytt försök nästa år.

Vi har spridit en students efterlysning om medlemmar att intervjua om vargpolitiken.

Vi svarade på riks remiss policy om jakt och viltvård och Naturvårdsverkets/länsstyrelsens om förvaltningsmål för rovdjur i Dalarna.

Barn, familj och ungdom

En Natursnoksledarkurs hölls i Frostbrunnsdalen, Borlänge, med deltagare från hela landet.

Föreningen fick göra reklam för Natursnokarna på IKEA i Borlänge en helg i april. Vi hade gissa bajset, gissa knoppar, fågelhörna, fladdermusholk m.m. och bjöd på ekologiskt godis. Falun, Malung-Sälen och Moras kretsar har genomfört Natursnoksaktiviteter.

Lillian har deltagit i skolnätverket Lärande för hållbar utveckling Dalarna och bl a hållit föredrag om föreningens skolmaterial om ekomat.

På den årliga Knut-dagen med fortbildning för pedagoger hade vi solenergi-tema och byggde bl a solugnar, solparaboler och ballongbilar.

Vi hade även utställning och höll i en workshop på Miljötinget i Borlänge, för 15-19-åringar, i november med tema Byt till eko!

Avslutningsord från ordföranden

Så har då ett år återigen gått. Ett år som inneburit många aktiviteter och även en påbörjad organisatorisk förändring. Ett nytt regionalt kansli för länsförbunden i Gävleborg och Dalarna ska etableras från 2015. Detta har fört med sig att vi har lärt känna ett annat länsförbund och därmed börjat fundera på våra egna sätt att arbeta, vilket är väldigt nyttigt.

Vi har haft tur i våra förhandlingar med Gävleborg, där de såg fördelen med att behålla kansliet i Mora med den anställda som kan vår förening väl och är van vid att arbeta med många olika ideella krafter. Det var ett valår där vi hade aktiviteter inför valet. Det blev maktskifte i Sverige, till en rödgrön regering, men som tyvärr inte fick igenom sin budget som var ett stort steg framåt för naturvården med mer pengar till bland annat skogsskydd. Vi får hoppas att den nya regeringen kan återkomma med positiva signaler och mer pengar till "våra frågor" under kommande fyra år.

Vi har under året jobbat hårt med skogen och dess värden som vi vill bevara i större utsträckning – hur ska miljömålet "Levande skogar" annars uppnås? Vi har många duktiga skogshjältar i föreningen som gör ett enormt jobb.

Vi har även haft stora framgångar i kemikaliefrågan, där många förskolor har blivit inventerade på skadliga ämnen vilket "väckt" både personal, föräldrar och politiker. Förhoppningen är att byggnader och inventarier ska saneras och att inköpare i framtiden ska ställa miljökrav.

Vargfrågan har som vanligt varit aktuell – och vi har haft många presskontakter.

Jag vill passa på att tacka alla engagerade medlemmar och styrelsemedlemmar för ett bra och trevligt år. Jag hoppas att föreningen fortsätter att växa och får ett större inflytande på samhällets framtida förändringar.

Ulla Magnusson

Bilaga mediamedverkan

4 Jan	Margarets Wikström: Naturskyddsföreningen kräver skydd	Falu Kuriren
16 Jan	Cirkusen fortsätter... Vargen...	DD
16 Jan	Östlund: Jag blev rent av förbannad	DD
22 Jan	Utdelning av miljöpriset Naturskyddsföreningen Mora	Mora Tidning
22 Jan	"Tillsammans kan vi göra mer"	DD
29 Jan	Vitryggen nästan utdöd	DT
3 Feb	Insändare: Vi svenskar förbrukar 24 kg textilier per år	DT
19 feb	Lena Ek och Maggan om Dalarnas skogar	Radio Dalarna
22 Feb	Bergvik Skog blir av med certifiering	Mora Tidning
4 Mars	Kraftstationerna dödar utrotningshotade ålen	DT
6 Mars	Planerad avverkning orsakar konflikt	DD
14 Mars	Prislappar på naturen?	DD
17 Mars	Försök att stoppa mackdöden	DD
17 mars	Stellan Tengroth	Radio Siljan
18 mars	Stellan Tengroth	Radio Dalarna
21 Mars	Stellan Tengroth pratade om tillväxtens dilemma	MT
27 mars	Ulla Magnusson om ekomat	Radio Dalarna
28 Mars	Earth Hour på Röda Kvarn i Orsa	DT
april	Vad står Naturskyddsföreningen för	DT
3 April	Djurmo klack rustas	DT
4 april	Klädbytdagen	Radio Dalarna
4 April	Seasidefestivalen Falun	DT
4 april	Mot Sälens Flygplats	SVT Gävle-Dala
4 April	Naturskyddsföreningen rasar mot flygplatsen	DT
11 April	Nytt liv i gamla plagg	DT
16 April	Sollerö skola fick stora miljöpriset	DT
16 April	Naturvandring för invandrare	MT
16 april	Invandrarguidning	SVT Gävle-Dala
7 Maj	Ätbara växter i naturen	Magasinet
8 Maj	Naturvårdare anmäler körskador	DT, DD
14 Maj	Natursnokarna Malung: Barnen lärde sig om pärlugglor	MT
16 maj	Om EU-valet och miljön, Ulla Magnusson	Radio Dalarna
16 maj	Ätbara växter i naturen, Mesud Djangoi	Radio Dalarna
19 Maj	Skog för både plånbok och miljö	MT, DD
21 Maj	Ätliga växter för nybörjare	MT
22 maj	Miljöpris till Naturskyddsföreningen Mora + kommande aktiviteter	Radio Siljan
30 Maj	Sebastian är lyssnarnas sommarvärd	MT
30 Maj	Miljöarbete ska skärpas	MT
31 Maj	Upprörda över Fiskarheden	DT
3 Juni	EU och Naturskyddsföreningen i samarbete	DT
3 juni	Matsäkerhet, från seminariet	Radio Dalarna
5 juni	Naturnatten, Ulla Magnusson	Radio Dalarna
12 Juni	Vad menar Norrfalk?	DT
18 Juni	Trippelt i Torsmo: De vilda blommornas dag	DT
28 Juli	Rädda vildmarksriket!	DT
	Svar på tal; Maria Norrfalk, Skogsriket Dalarna och skogsexkursionerna	
	Mora bäst på naturvård	MT
	Natursnokarna, Lek och lär om vattenliv	DT
3 Aug	Höslåtter i Bjursås främjar växter	DT
14 Aug	Insjöns skola i skogen	DT
16 Aug	Klart för nya vindkraftverk i Ore	DT
5 Sep	Stor enighet om miljöfrågor hos partierna	MT
10 sep	Miljövänligare i Orsa	MT
17 sep	Bergvik Skog har gjort sitt	DT
22 sep	Pedagoger från hela Dalarna får nya kunskaper om energi	Annonsbladet

Naturskyddsföreningen Dalarna

29 sep	Miljövänliga veckan med ekologisk frukt	MT
29 sept	Miljövänliga Veckan	Radio Siljan
29 sep	Rätt rätt på tallriken ger en giftfriare värld	DT
1 okt	Moras butiker har mer eko-mat	MT
1 okt	Ekomat som gör oss bäst i världen	Mitt Dalarna
1 okt	Miljövänliga Veckan	Radio Dalarna
8 okt	Butiker i Orsa satsar på ekologisk frukt	MT
10 okt	Vindkraftshelg i Jädraåsparken	DT
10 okt	Makt, plast, gift och våra barn	Radio Dalarna, DT
14 okt	Omställningens Tid, Björn Forsberg	Radio Dalarna
17 okt	Inte pengar som saknas utan politik, Johan Ehrenberg	MT
17 okt	Tillväxt är en ändlig tanke	DT
20 okt	Tillväxtens dagar är räknade, Björn Forsberg	MT
23 okt	IKEA och konsumtion, Torbjörn Thalín	Radio Dalarna
27 okt	Gyllbergens skogsrike	DT
5 nov	Vargrättegången	DT
9 nov	Malin Sahlin Med uppdrag att rädda skogen	Mitt Dalarna
17 nov	Vargjakt kan drabba stammen mycket hårt	DT
17 nov	Forskare får hård kritik om ekoodling	DT
21 nov	Elina har hittat gift på Borlänges förskolor	DT + TV på dt.se
24 nov	Naturskyddsföreningen begär reservat	DT
25 nov	Grosjön reservatsbegäran	Radio Dalarna
1 dec	Lodjuren färre – varför?	DT
10 dec	Lodjursjakten, Ulla Magnusson	Radio Dalarna

Bilaga skrivelser (ett urval)

Datum	In/ut	Från/till	Angående	Åtgärd
9 Jan	In	Leksands kommun	Översiktsplan Leksand	*
21 Jan	In	Trafikverket	Fastställelse av arbetsplan, väg 68 förbi Fors	
7 Feb	In	Trafikverket	Ny bro, väg 68, Avesta	*
19 Feb	In	Fortum	Nätkoncession, luftledning, Blyberg	*
10 Mars	In	Trafikverket	Gång- och cykelväg Västanvik-Karlsarvet	*
17 Mars	In	Nacka Tingsrätt	Anläggning av Lungsjöans kraftverk	
19 Mars	In	Mark-miljödomstolen	Lungsjöans kraftverk	*
4 April	In	Karl Hedin	”Dalauppror för mer statliga pengar till skydd av skog”	Svar 11/4
9 Maj	In	Trafikverket	Gång- och cykelväg	*
13 Maj	In	Nacka Tingsrätt	Anläggning av Lungsjöans kraftverk	
3 Juni	In	Orsakretsen	Stackmoradammen	
4 Juni	Ut	Mark – miljödomstolen	Lungsjöans kraftverk	
14 Juni	In	Privatperson Anonym	Skog Björktjärnen avverkningshotad Hedemorakretsen	*
15 Juni	In	Åklagarmyndigheten	Förundersökning inleds inte, hyggeskadorna	
17 Juni	In	Länsstyrelsen	Kampanj för skyddsvärda växter och djur	Spridd i DN, DK, web
19 Juni	In	SCB	Organisationers ekonomi	Mailat svar i aug
30 Juni	In	Fortum	Ombyggnation kraftledning Idre fjäll	Till Älvdalskretsen
15 Aug	In	FORA	Försäkringsbekräftelse	Till OP Adm
30 Aug	In	Nacka Tingsrätt	Lungsjöans kraftverk, yttrande senast 22/9	Svarat 21/9
3 Sep	In	Länsstyrelsen	Inbjudan naturvårdsberedning Rättvik	*
28 Sep	Ut	Länsstyrelsen	Begäran om reservatsbildning Grosjön, Mora	
29 sep	In	Stena Renewable	Vindkraftspark Älgkullen, Smedjebacken	*
31 okt	In	Länsstyrelsen	Kompletterande remiss av förvaltningsmål gällande populationsstorlekar av björn och varg	

Naturskyddsföreningen
Dalarna

3 nov	In	wpd	Kraftledning Lannaberget Rättvik	*
9 nov	In	Länsstyrelsen	Yttrande över begäran om reservatsbildning	Svar 16/11
12 nov	In	Mark – och miljödomstolen	Vindkraft, Gyllbergen	
10 Nov	Ut	Länsstyrelsen	Svar remiss Förvaltningsmål björn/varg	
16 Nov	Ut	Länsstyrelsen	Accepterar ej svar om Grosjön	
20 Nov	In	Föreningen Soc.ekonomi	Gemensam satsning på Dalarnas föreningsliv	Svarat OK 20/11
23 Nov	In	Energimarknadsinspek.	Nätkoncession Horndal-Hofors	
25 Nov	In	Länsstyrelsen	Svar 2 reservatbegäran Grosjön, Mora	
17 dec	In	Länsstyrelsen	Vindkraft Tjärnäs, Hofors & Hedemora	*
18 dec	In	Hedemora kommun	Översiktsplan Hedemora	*

* Undersökt om berörd/a krets/ar fått skrivelsen, annars skickat/mailat till kretsen.

Styrelsen för Naturskyddsföreningen i Dalarna

.....
Ulla Magnusson, ordförande

.....
Gun Kallur, kassör

.....
Torbjörn Thalín, Borlänge

.....
Gunilla Roos, Falubygden

.....
Anders Claesson, Orsa

.....
Ulf Jernberg, Mora

.....
Pelle Florell, Gagnef

.....
Bengt Ehnström, Vansbrobygden

.....
Karin Stigsdotter, Säter

.....
Ingela Källén, Malung-Sälen

.....
Annika Varghans, Leksand

.....
Johan Hallberg, Hedemora

.....
Maria Danielsson, Västerbergslagen

.....
Jimmy Skord, Älvdalen

.....
Jessica Brännkärr, resurs

.....
Margareta Wikström, Rättvik